

Nr 75.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1925 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställning angående anslag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter jämte en i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 65) föreslagit riksdagen att *dels* till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för sagda budgetår anvisa ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor,

dels ock medgiva, att till utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. vid kronprinsessan Victorias kustsanatorium vid Barkåkra må av Kungl. Maj:t beviljas föreningen för skrofulösa barns vård ett bidrag av högst 95,250 kronor, att utgå av nämnda anslag i huvudsaklig överensstämmelse med de rörande bidrag från anslaget gällande grunder och på de villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 211—222 i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925.

I anledning av Kungl. Maj:ts framställningar har riksdagen för vart och ett av åren 1909—1914 på extra stat anvisat ett belopp av 400,000 kronor till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar å andra sjukvårdsanstalter. För år 1915 har riksdagen till samma ändamål på extra stat anvisat ett belopp av 600,000 kronor samt för vart och ett av åren 1916—1918 ett belopp av 400,000 kronor. Vidare har riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat ett anslag av 230,000 kronor. För budgetåret 1924—1925 är slutligen upptaget ett anslag av 330,000 kronor. Riksdagen har sålunda för ifrågasvarande ändamål anvisat sammanlagt 4,760,000 kronor.

För åtnjutande av ifrågasvarande statsbidrag har riksdagen fastställt allmänna grunder, varjämte riksdagen från och med år 1912 lämnat visst

medgivande om kostnadsfri upplåtelse av kronomark för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 27 juni 1914 (sv. förf.-saml. nr 292) utfärdat bestämmelser angående statsbidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter m. m., i vilken kungörelse nyssnämnda medgivande intagits. Sedan 1919 års lagtima riksdag beslutit förhöjning av statsbidragets belopp från högst 1,000 till högst 2,000 kronor för vårdplats, har förenämnda kungörelse i enlighet härmed ändrats genom kungörelse den 13 juni 1919 (sv. förf.-saml. nr 305). Vidare har — efter det 1921 års riksdag bifallit av Kungl. Maj:t framlagt förslag om upphävande utom beträffande städer, som ej deltaga i landsting, av en bestämmelse om begränsning av statsbidraget i relation till folkmängden — 1914 års förenämnda kungörelse ändrats i anslutning härtill genom kungörelse den 7 juli 1921 (sv. förf.-saml. nr 385).

Vid prövning av frågan om behovet av anslag till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1924—1925 yttrade föredragande departementschefen (1924 års statsverksproposition, punkt 66), att statens för det dåvarande hårt ansträngda ekonomi syntes göra det nödvändigt att åtminstone under tiden intill sistnämnda budgetsårs utgång undanskjuta uppförandet och inrättandet av nya tuberkulossjukvårdsanstalter. Man syntes vara berättigad förvänta, att landsting och kommuner i detta avseende iakttog återhållsamhet. Eventuellt inkommande ansökningar om statsbidrag till uppförandet av nya vårdanstalter borde ock enligt departementschefens mening underkastas en noggrann prövning och bifallas allenast i sådana fall, då det kunde visas, att ett omedelbart uppförande av den tillämnade anstalten vore av trängande behov påkallat.

Sedan riksdagen vid prövning av anslagsfrågan lämnat berörda uttalande utan erinran, blev detsamma genom ämbetsskrivelse den 11 april 1924 meddelat medicinalstyrelsen till kännedom och för vederbörandes under rättande.

Såsom ovan nämnts, innebär Kungl. Maj:ts förevarande förslag bland annat, att av det nu äskade anslaget 95,250 kronor skulle tagas i anspråk för utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. vid kronprinsessan Victorias kustsanatorium vid Barkåkra. Dessa arbeten utgöras av dels en ny vattenledningsanläggning, dels en ny tvättinrättning, dels ock utvidgning och omändring av ångpanneanläggningen.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom första kammaren av herr *E. Björnsson* väckt motion (nr 97), vari hemställts, att riksdagen måtte till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1925—1926 med höjning av det av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under femte huvudtiteln, punkt 65, begärda anslaget anvisa ett extra reservationsanslag av 435,000 kronor, varav må få användas högst

110,000 kronor som bidrag till stiftelsen Solhem för uppförande i Borås av ett tuberkulossjukhus för barn.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Vad först beträffar frågan om statsbidrag till de planerade arbetena vid kustsanatoriet vid Barkåkra, har utskottet av den i ärendet lämnade utredningen och av vad utskottet i övrigt under hand inhämtat kommit till den övertygelsen, att samtliga de arbeten, för vilkas utförande statsbidrag nu äskats, äro av behovet påkallade samt ägnade att väsentligen öka sanatoriets förutsättningar att fylla sin uppgift. Utskottet tillstyrker alltså, att statsbidrag beviljas för ändamålet i fråga.

Såsom ovan omförmäls, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att bidraget till sanatoriet skulle bestämmas till högst 95,250 kronor. Av de upplysningar utskottet, såsom nämnts, under hand inhämtat, har utskottet emellertid funnit, att en viss mindre jämkning av detta belopp utan olägenhet, bör kunna vidtagas, och får utskottet i sådant hänseende föreslå, att bidragets maximibelopp bestämmas till 90,000 kronor.

De av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för ifrågavarande statsbidrags utgående hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Vidkommande härefter det motionsvis väckta yrkandet om höjning av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter i avsikt att bereda sådant bidrag till stiftelsen Solhem för uppförande i Borås av ett tuberkulossjukhus för barn har utskottet icke kunnat undgå att finna de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, behjärtansvärda, och synes sålunda utskottet framställningen värd beaktande.

Ifrågavarande anslag är emellertid icke avsett för några vissa anstalter utan står till Kungl. Maj:ts förfogande för att efter prövning av föreliggande framställningar om bidrag från detsamma disponeras på sätt Kungl. Maj:t finner skäligt. Vid sådant förhållande lärer frågan om bidrag till förevarande byggnadsföretag först böra i vanlig ordning prövas av Kungl. Maj:t, som icke torde underlåta, att därest en av stiftelsen gjord framställning i ämnet skulle anses förtjänt av beaktande, taga hänsyn härtill vid äskande av anslag för budgetåret 1926—1927. Utskottet vill erinra om, att beviljat statsbidrag icke må utbetalas, förrän vederbörande anstalt blivit genom medicinalstyrelsens försorg avsynad och godkänd samt styrelsen granskat till riktigheten bestyrkta räkenskaper över byggnadskostnaden.

På grund av vad sålunda anförts och då storleken av det av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål å riksstaten äskade anslaget icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å herr Björnssons ovanberörda motion, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag,

a) till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulos-sjukvårdsanstalter för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor; samt

b) medgiva, att till utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. vid kronprinsessan Victorias kustsanatorium vid Barkåkra må av Kungl. Maj:t beviljas föreningen för skrofulösa barns vård ett bidrag av högst 90,000 kronor, att utgå av nämnda anslag i huvudsaklig överensstämmelse med de rörande bidrag från anslaget gällande grunder och på de villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas.

Stockholm den 5 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzélius, A. F. Vennersten, Oscar Olsson, O. Bergqvist, J. G. Waller, C. I. Asplund, J. Jeansson, K. E. Andersson i Eliantorp, G. Kobb, A. Petré och C. A. Carlsson i Gävle;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, C. R. Jansson i Falun, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, P. M. Olsson i Blädinge, E. Andersson i Prästbol, J. Olofsson i Digernäs, S. Persson i Fritorp, C. Lindskog, O. Andersson i Höör och O. E. F. Järte.

Reservation:

av herrar A. F. Vennersten och Oscar Olsson.
